

E 173/1

A
HEIDELBERGI KÁTÉ

*

MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTTA

ERDŐS JÓZSEF

A THEOLOGIA DOKTORA ÉS PROFESSZORA

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
TULAJDONA

TIZENEGYEDIK KIADÁS

KIADJA

A „MÉLIUSZ” KÖNYVKERESKEDÉS DEBRECEN

1941

A
HEIDELBERGI KÁTÉ

MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTTA

ERDŐS JÓZSEF

A THEOLOGIA DOKTORA ÉS PROFESSZORA

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
TULAJDONA

TIZENEGYEDIK KIADÁS

KIADJA

A „MÉLIUSZ“ KÖNYVKERESKEDÉS DEBRECEN
1941

E 173/1

A történelmi bevezetéssel, tartalmi összegezéssel, szentírásbeli bizonyságok szöveg-szerű közlésével és jegyzetekkel bővített **Heidelbergi Káté** szintén a tiszántúli református egyházkerület tulajdonaként, immár hatodik kiadásban van elterjedve és megszerezhető a debreceni „**Méliusz**“ könyvkereskedésben, vagy ennek útján bármely hazai könyvesboltban.

Előszó.

Az egyetemes református keresztyén anyaszentegyház eme páratlanul remek vallási népkönyve és hitvallástételi irata, a jelen alkalommal, csakis a káté szövegének közlésével és a bibliai tételek jelzésével jelenik meg.

Ezzel a jutányos árú kiadással azt a célt óhajtjuk elérni, hogy emez ősi szent örökségül megőrzött és teljes épségben reánk szállt hitvallási okmányunk örök igazságai minden magyar református hívő egyháztagnak közös kincseivé váljanak és ilymódon ez a népies kiadvány szintén hathatósan előmozdítsa református keresztyén anyaszentegyházunk tagjainak szívében-lelkében az evangyéliomi öntudat erősödését, a tiszta, nemes erkölcsi elvek diadalát, az igazság, szabadság és kegyelem országa terjedését Isten dicsőségére!

Debrecen, 1941. január hó 2.

Dr. Erdős József.

A Heidelbergi Káté.

I. ÚRNAPJA.

1. Kérdés. *Micsoda tenéked életedben és halálodban egyetlenegy vigasztalásod?*

Felelet. Az, hogy mind testestől, mind lelkestől¹, úgy életemben, mint halálomban² nem a magamé³, hanem az én hűséges Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok⁴, aki az Ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett⁵ és engem az ördögnek minden hatalmából megszabadított⁶ és úgy megőríz⁷, hogy mennyei Atyámnak akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le fejemről⁸, sőt inkább szükséges, hogy minden az én boldogságomra szolgáljon⁹. Ezért Ő, szent Lelke által, az örök élet felől engem is biztosít¹⁰ és szív szerint hajlandóvá s készvé tesz arra, hogy ezentúl Őnéki éljek¹¹.

¹ 1. Kor. 6, 20. ² Róm. 14, 7. 8. ³ 1. Kor. 6, 19. ⁴ 1. Kor. 3, 22. 23. ⁵ 1. Pét. 1, 18. 19; 1. Ján. 1, 7; 1. Tim. 2, 6. ⁶ Zsid. 2, 14. 15; 1. Ján. 3, 8. ⁷ 2. Thess. 3, 3; Ján. 6, 39. ⁸ Mát. 10, 30. ⁹ Róm. 8, 28. ¹⁰ Róm. 8, 16. 17. ¹¹ Lukács ev. 1, 73—75; Tit. 2, 14.

2. Kérdés. *Hány dolgot kell tudnod arra nézve, hogy ebben a vigasztalásban boldogul élhess és boldogul halhass meg?*

Felelet. Hármat; először, hogy mily nagy az én bűnöm és nyomorúságom¹; másodsor, hogy mimódon szabadítottam meg minden bűnömtől és nyomorúságomtól²; harmadszor, hogy minő hálával tartozom Istennek e megszabadításért³.

¹ Róm. 3, 11. 12; 7, 14. ² Máté ev. 11, 28—30; Ap. Csel. 4, 12. ³ Kol. 3, 17; 1. Pét. 2, 9. 10.
^{1—3} Hós. 14, 3.

ELSŐ RÉSZ.

Az ember nyomorúságáról.

II. ÚRNAPJA.

3. Kérdés. *Honnan ismered meg a te nyomorúságodat?*

Felelet. Isten törvényéből.

Róm. 3, 20 ; 7, 7 ; Gal. 3, 10 ; 1. Ján. 3, 4.

4. Kérdés. *Mit kíván tőlünk Isten törvénye?*

Felelet. Megtanít minket erre Krisztus röviden Máté evangélioma 22. részének 37. és következő verseiben, ekképpen: Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolatban benne van az egész törvény és a próféták írása.

5. Móz. 6, 5.; 3. Móz. 19, 18. Márk ev. 12, 30. Lukács ev. 10, 27.

5. Kérdés. *Megtarthatod-e mindezt tökéletesen?*

Felelet. Nem; mert természet szerint hajlandó vagyok Isten és felebarátom gyűlölésére.

1. Móz. 6, 5; 8, 21. Róm. 7, 22. 23.

III. ÚRNAPJA.

6. Kérdés. *Hát Isten az embert ilyen gonosszá és romlottá teremtette?*

Felelet. Nem; sőt inkább Isten az embert jóvá¹ és a maga képére², azaz valóságos igazságban és szentségben teremtette³, a végett, hogy teremtő Istenét igazán megismerje és szívből szeresse és vele örökkétartó boldogságban éljen, őt dicsérje és magasztalja⁴.

¹ 1. Móz. 1, 31. ² 1. Móz. 1, 26. 27. ³ Eféz. 4, 24; Kol. 3, 10 ⁴ 2. Kor. 3, 18.

7. Kérdés. *Honnan ered tehát az emberi természetnek eme romlottsága?*

Felelet. Első szüleinknek, Ádámnak és Évának édenkerti bűnesetéből és engedetlenségéből¹; minek következtében a mi természetünk úgy megromlott, hogy mind-

nyájan bűnben fogantatunk és bűnben születünk².

¹ Róm. 5, 12. ² Zsolt. 51, 7.

8. Kérdés. *De hát annyira megromlottunk-e, hogy egyáltalában képtelenek vagyunk valami jónak cselekvésére, minden gonoszra pedig hajlandók?*

Felelet. Igen; hacsak a Szentlélek újjá nem szül bennünket.

Róm. 7, 18 ; 2. Kor. 3, 5 ; 1. Móz. 8, 21 ; Ján. 3, 5.

IV. ÚRNAPJA.

9. Kérdés. *Nem igazságtalanul cselekszik-e Isten az emberrel, hogy törvényében tőle olyat kíván, amit az teljesíteni nem képes?*

Felelet. Nem¹; mert Isten az embert olyanná teremtette, hogy azt teljesíthetné². De az ember az ördögnek ösztönzésére³ mind magát, mind maradékait, szándékos engedetlensége által megfosztotta azoktól az isteni ajándékoktól⁴.

¹ 5. Móz. 32, 4 ; Róm. 1, 32. ² Préd. 7, 29. ³ 1. Móz. 3, 13 ; 2. Kor. 11, 3. ⁴ 1. Móz. 3 ; Róm. 5, 12.

10. Kérdés. *Ily engedtlenséget és elszakadást büntetlenül hagy-é Isten?*

Felelet. Semmiképpen nem¹; sőt rettenetesen haragszik² mind a velünk született³, mind az elkövetett bűnök miatt és azokat igazságos ítéletéből ideig tartó és örök büntetéssel sújtja⁴, amiképpen maga mondotta: „Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megíratlak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.“ (Gal. 3, 10.)⁵

¹ Zsolt. 5, 5. ² Zsolt. 76, 8; Zsid. 10, 31.

³ Eféz. 2, 3; Róm. 5, 14. ⁴ Róm. 1, 18. ⁵ 5. Móz. 27, 26; Ésa. 66, 24; Máté ev. 25, 41.

11. Kérdés. *Hát Isten egyszersmind nem irgalmas is?*

Felelet. Isten igenis irgalmas, de igazságos is. Ennélfogva igazsága azt kívánja, hogy az Istennek felséges dicsősége ellen elkövetett bűnt a legnagyobb, azaz örökké tartó testi-lelki büntetés kövesse.

2. Móz. 34, 6. 7. Zsolt. 5, 5. 7. Zsid. 10, 31.

MÁSODIK RÉSZ.

Az ember megváltásáról.

V. ÚRNAPJA.

12. Kérdés. *Mivel azért Isten igaz ítéle-
téből ideigtartó és örök büntetésre méltók
vagyunk : mimódon szabadulhatunk meg e
büntetéstől s miképpen juthatunk ismét
kegyelembe ?*

Felelet. Isten igazsága elégtételt kíván.
Ezért annak vagy önmagunk, vagy valaki
más által tökéletesen eleget kell tennünk.

Józs. 24, 19 ; Róm. 8, 3. 4 ; 2. Kor. 5, 21.

13. Kérdés. *Önmagunk eleget tehetünk-é?*

Felelet. Semmiképpen nem, sőt inkább
még napról-napra szaporítjuk a bűnt.

Jób 9, 2. 3 ; Máté ev. 16, 26 ; Róm. 2, 5.

14. Kérdés. *Hát valamely teremtmény
eleget tehet-é érettünk ?*

Felelet. Nem ; először, mert Isten nem
akar más teremtményt büntetni az ember

bűnéért¹; másodsor, mert egy teremtmény sem viselheti el az Isten bűnért való örök haragjának súlyát, sem másokat attól meg nem szabadíthat².

¹ Ezék. 18, 4. ² Zsolt. 130, 3; Náhum 1, 6.

15. Kérdés. *Milyen közbenjárót és szabadítót kell hát keresnünk?*

Felelet. Olyant, aki valóságos¹ és igaz² ember, mindazáltal minden teremtménynél hatalmasabb³, azaz egyszersmind valóságos Isten is⁴.

¹ 1. Kor. 15, 21. ² Ésa. 53, 11. ³ Zsid. 7, 26. ⁴ Jer. 23, 6.

VI. ÚRNAPJA.

16. Kérdés. *Miért kell valóságos és igaz embernek lennie?*

Felelet. Azért, mert Isten igazsága azt kívánja, hogy ugyanaz az emberi természet tegyen eleget a bűnért, amely a bűnt elkövette; már pedig aki maga bűnös: az másokért eleget nem tehet.

Zsolt. 49, 8. 9; Zsid. 7, 26. 27; 2. Kor. 5, 21.

17. Kérdés. *Miért kell egyszersmind valóságos Istennek is lennie?*

Felelet. Azért, hogy istenségének hatalmával, Isten haragjának súlyát az ő testében elhordozza és számunkra az igazságot és az életet megszerezze és visszaadja.

Ésa. 53, 4. 5 ; 1. Ján. 4, 9 ; 1. Pét. 3, 18.

18. Kérdés. *Kicsoda az a közbenjáró, aki valóságos Isten és egyszersmind valóságos és igaz ember is?*

Felelet. A mi Urunk Jézus Krisztus, aki a mi tökéletes váltságunkra és igazságunkra adatott nekünk.

1. Tim. 3, 16 ; Ján. 8, 58 ; 1. Kor. 1, 30
1. Tim. 2, 5. 6 ; János ev. 1, 1.

19. Kérdés. *Honnan tudod ezt?*

Felelet. A szent evangyéliomból, melyet Isten elsőben az édenkertben jelentett ki¹ ; majd a szent pátriárkák² és próféták által³ hirdettetett s az áldozatok és a törvény más szertartásai által kiábrázolt⁴, végre pedig az Ő egyetlenegy Fia által beteljesített⁵.

¹ 1. Móz. 3, 15. ² 1. Móz. 22, 15—18.
³ Ap. Csel. 3, 24. ⁴ Zsid. 10, 1 ; Kol. 2, 16. 17.
⁵ János ev. 1, 29 ; Ap. Csel. 13, 32. 33 ; Róm. 10, 4.

VII. ÚRNAPJA.

20. Kérdés. *Valamint elveszett Ádám által, úgy idvezülhet-e Krisztus által minden ember?*

Felelet. Nem; hanem csakis azok, akik igaz hit által Ővele egyesülnek és minden jótéteményét elfogadják.

János ev. 3, 16. 36.

21. Kérdés. *Mi az igaz hit?*

Felelet. Nemcsak oly bizonyos ismeret, melynélfogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az Ő ígében nekünk kijelentett¹, hanem szívbeli bizodalom is², melyet a Szentlélek az evangyéliom által munkál bennem³, hogy nemcsak másoknak, hanem nékem is bűnbocsánatot, örök igazságot és boldogságot ajándékoz Isten, ingyen kegyelemből, egyedül Krisztus érdeméért⁴.

¹ Ap. Csel. 24, 14. ² Jak. 1, 6; Róm. 4, 20. 21. ³ Róm. 10, 17. ⁴ Zsolt. 103, 2. 3; Eféz. 2, 8. 9; Kol. 1, 14.

22. Kérdés. *Mit kell hinni a keresztyén embernek?*

Felelet. Mindazt, amit nekünk az evangyéliom ígér; amire minket a mi

közönséges, kétségtelenül keresztyén hitvallásunk tételei összefoglalva tanítanak.

Márk ev. 1, 15.

23. Kérdés. *Melyik az apostoli hitvallás?*

Felelet. Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.

És a Jézus Krisztusban, Ő egyszülött Fiában, mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől; születék Szűz Máriától, szenvedé Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették, szálla alá poklokra; harmadnapon halottaiból feltámad, felméné mennyekbe; ül a mindenható Atya Istennek jobbán; onnan leszen eljövendő, ítélni eleveneket és holtakat.

Hiszek Szentlélekben. Hiszek egy közönséges keresztyén anyaszentegyházat; hiszem a szentek egyességét, bűneinknek bocsánatát, testünknek feltámadását és az örök életet. Ámen.

VIII. ÚRNAPJA.

24. Kérdés. *Hány része van az apostoli hitvallásnak?*

Felelet. Három ; az első rész szól az Atya Istenről és a mi teremtetésünkről. A második a Fiú Istenről és a mi megváltásunkról. A harmadik a Szentlélek Istenről és a mi megszenteltetésünkről.

25. Kérdés. *Mivel csak egyetlenegy isteni lény van, miért nevezesz meg hármat : Atyát, Fiút és Szentlelket ?*

Felelet. Azért, mert Isten úgy jelentette ki magát ígében, hogy ez a három megkülönböztetett személy az egy, valóságos, örök Isten.

5. Móz. 6, 4 ; 1. Kor. 8, 4 ; Máté ev. 28, 19 ; 1. Ján. 5, 7 ; 2. Kor. 13, 13.

Az Atya Istenről.

IX. ÚRNAPJA.

26. Kérdés. *Mit hiszel, mikor ezt mondd : „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében“ ?*

Felelet. Hiszem azt, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak örökkévaló Atyja¹, aki mennyet és földet, minden bennök levő

dolgokkal együtt semmiből teremtett² és azokat örök tanácsával és gondviselésével fenntartja és igazgatja is³: az Ő Fiaért, Jézus · Krisztusért nékem Istenem és Atyám⁴; akiben én annyira bízom⁵, hogy semmit sem kételkedem a felől, hogy mind testi, mind lelki szükségemet beteljesíti⁶, sőt mindazt a rosszat, amit e siralomvölgyben rám bocsát, javamra fogja fordítani⁷, mert ezt megcselekedheti, mint mindenható Isten⁸ és meg is akarja cselekedni, mint hűséges Atya⁹.

¹ Eféz. 1, 3. ² Ap. Csel. 4, 24; Zsid. 11, 3.
³ Eféz. 1, 11; Zsolt. 148, 5. 6. ⁴ Eféz. 1, 5. 6; János ev. 20, 17. ⁵ Zsolt. 118, 8; Péld. 3, 5.
⁶ Zsolt. 23, 1. ⁷ Zsid. 12, 10. 11. ⁸ Zsolt. 135, 5. 6. ⁹ Zsolt. 103, 13; Máté ev. 7, 11.

X. ÚRNAPJA.

27. Kérdés. *Micsoda az isteni gondviselés?*

Felelet. Istennek mindenható és mindenütt jelenvaló ereje¹, mellyel mennyet és földet, minden teremtménnyel együtt, mintegy saját kezével fenntart és úgy igazgat², hogy fák és füvek, eső és szárazság³, termékeny és terméketlen esztendőök, étel és ital, egészség és betegség⁴, gazdag-

ság és szegénység⁵, szóval minden, nem történetesen, hanem az Ő atyai kezéből jó⁶.

¹ Ésa. 40, 26 ; Zsid. 1, 3 ; Zsolt. 139, 7. 10. ² Neh. 9, 6 ; Zsolt. 103, 19 ; Ap. Csel. 17, 28. ³ Zsolt. 104, 13. 16 ; Ap. Csel. 14, 17. ⁴ Jób 5, 18. 19. ⁵ 1. Sám. 2, 7 ; Péld. 22, 2. ⁶ Máté ev. 10, 29. 31.

28. Kérdés. *Mit használ nekünk Isten teremő munkájának és gondviselésének megismerése ?*

Felelet. Azt, hogy mindennemű viszonytagságban tőrők¹, a boldogságban háládatosak², a jövőt illetőleg pedig, hűséges mennyei Atyánk és Istenünk iránt jó reménységben legyünk³ a felől, hogy semmi teremtmény sem szakaszthat el minket az Ő szeretetétől⁴, mivel minden teremtmény úgyannyira az Ő kezében van, hogy az Ő akarata nélkül semmit sem tehet, sőt még meg sem mozdulhat⁵.

¹ Zsolt. 39, 10. ² 1. Thess. 5, 18. ³ 1. Pét. 5, 7. ⁴ Róm. 8, 35. ⁵ Ésa. 41, 10. 11.

A Fió Istenről.

XI. ÚRNAPJA.

29. Kérdés. *Miért nevezzük Isten Fiát Jézusnak, azaz Idvezítőnek ?*

Felelet. Azért, mert Ő idvezít bűneinkből és mert senki másban idvesség sem nem kereshető, sem nem található.

Ap. Csel. 4, 12 ; 1. Kor. 3, 11.

30. Kérdés. *Hisznek-é azok is az egyedül idvezítő Jézusban, akik boldogságukat és idvességüket a szenteknél, önmaguknál, vagy másutt keresik?*

Felelet. Nem ; sőt azok valójában megtagadják az egyetlenegy Idvezítőt és Megváltót, Jézust, noha dicsekednek Vele. Mert vagy Jézus nem tökéletes Megváltó, vagy akik ezt a Megváltót igaz hittel elfogadják, azoknak Őbenne kell feltalálniok mindazt, ami idvességökre nézve szükséges.

Kol. 1, 19. 20 ; 2, 9. 10 ; János ev. 1, 14. 16 ; Zsid. 7, 25.

XII. ÚRNAPJA.

31. Kérdés. *Miért nevezzük Őt Krisztusnak, azaz Felkentnek?*

Felelet. Azért, mert Őt az Atya Isten rendelte és a Szentlélekkel felkente¹ a mi legfőbb prófétánkká és tanítónkká², aki Istennek titkos tanácsát és akarátát a mi

váltságunk felől tökéletesen kijelentette³; továbbá egyetlenegy főpapunkká⁴, aki minket testének egyetlenegy áldozatjával megváltott⁵ és az Atya Isten előtt könyörgésével szünetlenül közbenjár értünk⁶; és örökkévaló királyunkká⁷, aki minket ígéjével és Lelkével igazgat és a szerzett váltságban oltalmaz és megtart⁸.

¹ Ésa. 11, 1. 2; 61, 1. ² 5. Móz. 18, 15.

³ Zsolt. 40, 8. 9; János ev. 1, 18; 15, 15.

⁴ Zsolt. 110, 4. ⁵ Zsid. 10, 10; Jelen. 5, 9.

⁶ Róm. 8, 34. ⁷ Zsolt. 2, 6; Jer. 33, 15. 16; Lukács ev. 1, 32. 33. ⁸ Zsolt. 89, 37. 38; János ev. 10, 28.

32. Kérdés. *Miért hívnak téged keresztyénnek?*

Felelet. Azért, mert hit által Krisztusnak tagja¹ és így az Ő felkenetésének részese vagyok² a végré, hogy nevéről én is vallást tegyek³, magamat élő hálaáldozatul néki adjam⁴ s a bűn és ördög ellen ez életben szabad lelkiismerettel harcoljak⁵ és aztán Ővele együtt minden teremtmény felett örökké uralkodjam⁶.

¹ 1. Kor. 12, 27; Eféz. 3, 17. ² 1. Ján. 2, 27; 2. Kor. 1, 21. 22. ³ 1. Pét. 2, 9. ⁴ Róm. 12, 1; 1. Pét. 2, 5. ⁵ Róm. 6, 12. 13; Eféz. 6, 12; 1. Pét. 5, 8. 9. ⁶ Jelen. 3, 21; 2. Tim. 2, 12.

XIII. ÚRNAPJA.

33. Kérdés. *Miért nevezzük Krisztust Isten egyszülött Fiának, ha mi is Isten gyermekei vagyunk?*

Felelet. Azért, mert egyedül Krisztus, Istennek amaz örök, természet szerint való Fia, ellenben Isten minket Óérette kegyelemből fogadott gyermekeivé.

János ev. 1, 11. 14; Gal. 4, 6; Eféz. 1, 5. 6; Zsid. 1, 1. 2.

34. Kérdés. *Miért nevezed Őt mi Urunknak?*

Felelet. Azért, mert Ő minket testestől-lelkestől¹, a bűnből² és az ördög hatalmából³ nem aranyon vagy ezüstön, hanem drága vérén váltott meg⁴ és tett a maga tulajdonává⁵.

¹ 1. Kor. 6, 20. ² Kol. 1, 14. ³ Zsid. 2, 14. 15. ⁴ 1. Pét. 1, 18. 19. ⁵ Tit. 2, 14.

XIV. ÚRNAPJA.

35. Kérdés. *Mit tesz az, hogy „fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától“?*

Felelet. Azt, hogy Isten örök Fia¹, aki igaz és örök Isten és az marad²: Szűz

Máriának testéből és véréből³, a Szentlélek munkája által⁴ valóságos emberi természetet öltött magára⁵ a végett, hogy Dávidnak valóságos magva is legyen⁶, atyjafiaihoz mindenben hasonlatos, kivéven a bűnt⁷.

¹ Gal. 4, 4. ² 1. Ján. 5, 20; Róm. 9, 5. ³ Ésa. 7, 14. ⁴ Lukács ev. 1, 35. ⁵ 1. Tim. 2, 5; 1. Ján. 1, 1—3; Fil. 2, 6. ⁶ Ap. Csel. 13, 23; 2, 30. ⁷ Zsid. 2, 17; 1. Ján. 3, 5; Zsid. 4, 15.

36. Kérdés. *Mi hasznod van Krisztus szent fogantatásából és születéséből?*

Felelet. Az, hogy Ő közbenjárónk és ártatlanságával s tökéletes szentségével bűnömet, melyben fogantattam, Isten színe előtt elfedezi.

Róm. 8, 3; Gal. 4, 4. 5; 2. Kor. 5, 21.

XV. ÚRNAPJA.

37. Kérdés. *Mit értesz azon, hogy „szenedett“?*

Felelet. Azt, hogy Ő földi életének egész ideje alatt, különösen pedig annak végén, Istennek az egész emberi nemzetiség bűne ellen való haragját, testében-lelkében elhordozta¹, a végre, hogy szen-

vedésével, mint egyetlenegy engesztelő áldozattal, a mi testünket és lelkünket az örök kárhozattól megszabadítsa és számunkra Istennek kegyelmét, az igazságot és örök életet megszerezze².

¹ Ésa. 53, 2—6 ; Zsolt. 22, 17. 18 ; Máté ev. 26, 38 ; Fil. 2, 8 ; Zsid. 5, 7. 8. ² Zsid. 9, 12 ; Eféz. 1, 5. 7 ; 1. Ján. 4, 9 ; János ev. 3, 14. 15.

38. Kérdés. *Miért szenvedett Jézus a Poncius Pilátus bírósága alatt?*

Felelet. Azért, hogy ártatlanul a polgári bíró által ítéltessék el¹ és ilymódon szabadítson meg minket Istennek szigorú ítéletétől, mely reánk szállana².

¹ Máté ev. 27, 2. 19 ; Lukács ev. 23, 14. 15 ; János ev. 18, 38 ; 19, 13—16. ² 1. Pét. 3, 18 ; Róm. 8, 34.

39. Kérdés. *Nagyobb dolog-e az, hogy Jézus keresztre feszítettett, mintha másnemű halállal halt volna meg?*

Felelet. Igenis nagyobb ; mert ebből vagyok bizonyos a felől, hogy Ő azt az átkot, melynek súlya rajtam vala, magára vette ; mert Isten a kereszthalált megátkozta.

Fil. 2, 8 ; Gal. 3, 13 ; 5. Móz. 21, 22. 23.

XVI. ÚRNAPJA.

40. Kérdés. *Miért kellett Krisztusnak a halált elszenvednie?*

Felelet. Azért, mert Isten igazságának és igazmondásának semmi más módon a mi bűneinkért eleget tenni nem lehetett volna, hanem csakis az Isten Fiának halála által.

Máté ev. 20, 28; Lukács ev. 24, 26; Róm. 5, 8; 6, 23.

41. Kérdés. *Miért temettetett el?*

Felelet. Azért, hogy bizonyítsa, hogy valósággal meghalt.

Máté ev. 27, 57—60; Márk ev. 15, 42—45; János ev. 19, 38—42.

42. Kérdés. *Ha Krisztus meghalt értünk, miért kell nekünk is meghalni?*

Felelet. A mi halálunk nem bűneinkért való elégtétel¹, hanem csak meghalás a bűnnek és átmenetel az örök életre².

¹ Zsolt. 49, 8; Márk ev. 8, 37. ² János ev. 5, 24; Róm. 7, 24; Fil. 1, 23.

43. Kérdés. *Mi egyéb hasznunk van még Krisztus keresztfán való áldozatjából és halálából?*

Felelet. Az, hogy annak ereje által a mi ó emberünk Ővele együtt megfeszítettek, megöletik és eltemettetik, hogy a test gonosz indulatai ne uralkodjanak többé mi bennünk, hanem mi magunkat hálaáldozatul Őnéki szenteljük.

Gal. 5, 24 ; Róm. 6, 6. 7. 14 ; 12, 1 ; 1. Pét. 2, 5.

44. Kérdés. *Miért teszed ezt is hozzá : „szállá alá poklokra“ ?*

Felelet. Azért, hogy legnagyobb megpróbáltatásaim között bizonyos legyek a felől, hogy az én Uram a Krisztus, az Ő kibeszélhetetlen gyöttrődésével, fájdalmival és rettegéseivel; melyeket lelkében, a keresztfán és annak előtte is elszenvedett¹ — engem a pokoli aggodalomtól és gyötrelemtől megszabadított².

¹ Máté ev. 26, 37. 38. 46 ; Lukács ev. 22, 43—44. ² 1. Kor. 15, 55. 57 ; Gal. 3, 13. 14 ; Zsid. 5, 7—9.

XVII. ÚRNAPJA.

45. Kérdés. *Mit használ nekünk Krisztus feltámadása ?*

Felelet. Először : Feltámadásával a halált meggyőzte, hogy minket részeseivé

tehessen annak az igazságnak, amelyet halálával szerzett¹. Másodszer: Az Ő ereje minket is új életre támaszt². Harmadszer: Krisztus feltámadása a mi dicsőséges feltámadásunknak bizonyos záloga³.

¹ Róm. 4, 25; 1. Kor. 15, 20—22. ² Róm. 6, 4—8. ³ Eféz. 2, 4. 5.

XVIII. ÚRNAPJA.

46. Kérdés. *Hogy érted azt, hogy „felméne mennyekbe“?*

Felelet. Hogy a Krisztus a földről tanítványainak szemeláttára emelkedett föl az égbe¹ és a mi javunkra ott van², míglen ismét eljövend ítélni eleveneket és holtakat³.

¹ Lukács ev. 24, 50. 51; Ap. Csel. 1, 9. ² János ev. 16, 7; Fil. 3, 20. ³ Ap. Csel. 3, 21.

47. Kérdés. *Nincsen-é velünk Krisztus mind e világ végezetéig; amint azt nekünk megígérte?*

Felelet. Krisztus valóságos ember és valóságos Isten. Emberi természetére nézve nincs többé e földön¹, de istensége, fensége, kegyelme és Lelke sohasem távozik el tőlünk².

¹ János ev. 16, 28 ² 14, 16; Máté ev. 18, 20.

48. Kérdés. *Nem válik-é el ilymódon egymástól a Krisztusban való két természet, hogyha az emberi természet nincs mindenütt ott, ahol az isteni természet ott van?*

Felelet. Semmiképpen nem, mert, mivel az isteni természet megfoghatatlan és mindenütt jelenvaló: ebből szükségképpen következik, hogy noha az isteni természet a magára öltött emberi természetén kívül is létezik, mindazáltal abban magában is benne van és azzal személy szerint egyesülve marad.

1. Kir. 8, 27; János ev. 17, 24; Ap. Csel. 3, 13.

49. Kérdés. *Mit használ nekünk Krisztus mennybemenetele?*

Felelet. Először, hogy Ő a mennyben az Atya színe előtt nekünk közbenjárónk¹. Másodszor, hogy a mi testünk a mennyben bizonyos zálogunk arra nézve, hogy Ő, mint a mi Fejünk, minket, tagjait, szintén felviend önmagához². Harmadszor, hogy Ő viszont-zálogul Lelkét küldi alá nekünk³, akinek ereje által nem a földön valókat keressük, hanem az odafenn valókat, ahol van Krisztus, ülvén Istennek jobbján⁴.

¹ Róm. 8, 34; Zsid. 9, 24. ² János ev. 17, 24; Eféz. 2, 6. ³ János ev. 16, 7; Eféz. 1, 13. 14. ⁴ Kol. 3, 1. 2. 3; Fil. 3, 21.

XIX. ÚRNAPJA.

50. Kérdés. *Miért mondod ezt: „ül a mindenható Atya Istennek jobbján“?*

Felelet. Mert Krisztus azért ment fel a mennyekbe, hogy ott bizonyítsa, hogy Ő a feje a maga keresztyén anyaszentegyházának, aki által igazgat az Atya mindeneket.

Eféz. 1, 20. 21; Kol. 1, 18.

51. Kérdés. *Mit használ nekünk a mi Fejünknek, Krisztusnak ez a dicsősége?*

Felelet. Először, hogy szent Lelke által mireánk tagjaira, mennyei ajándékokat áraszt¹; továbbá, hogy hatalmával minden ellenség ellen oltalmaz és megtart².

¹ Ap. Csel. 2, 33; Eféz. 4, 8. ² Ján. 10, 28—30.

52. Kérdés. *Micsoda vigasztalásod van abból, hogy Krisztus eljövend ítélni eleve-
ket és holtakat?*

Felelet. Az, hogy mindennemű háborúság és üldöztetés közepett, fölemelt fővel várom az égből azt az ítélőbírót, aki

előbb érettem, Isten ítélőszéke előtt állott és rólam minden kárhozatást elvett¹, hogy Ő mind a maga ellenségeit, mind az én ellenségeimet örök kárhozatra veti, engem pedig kiválasztottaival együtt, a mennyei örömbe és dicsőségbe önmagához fölveend².

¹ Máté ev. 26, 64; Ap. Csel. 10, 42; 1. Thess. 4, 16. ² 2. Thess. 1, 6. 10; Jelen. 20, 12. 13.

A Szentlélek Istenről.

XX. ÚRNAPJA.

53. Kérdés. *Mit hiszsz a Szentlélekről?*

Felelet. Hiszem először, hogy Ő egyenlő örök Isten az Atyával és a Fiúval¹. Másodszor, hogy Ő nékem is adatott², engem igaz hit által Krisztusnak és minden Ő jótéteményének részesévé tesz³, vigasztal⁴ és velem marad mindörökké⁵.

¹ Máté ev. 28, 19; Ap. Csel. 5, 3. 4; 1. Kor. 3, 16. ² Ap. Csel. 2, 17. 18.; Jól 2, 28; Róm. 8, 9; Gal. 4, 6. ³ 1. Kor. 12, 3; Eféz. 3, 16. 17. ⁴ János ev. 15, 26. ⁵ János ev. 14, 16. 17.

XXI. ÚRNAPJA.

54. Kérdés. *Mit hiszel a közönséges keresztyén anyaszentegyházról?*

Felelet. Hiszem, hogy Isten Fia, világ kezdetitől fogva annak végéig¹, az egész emberi nemzetségből², szent Lelke és ígéje által³, az igazi hit egységében⁴ magának egy, az örök életre kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe⁵, azt oltalmazza és megtartja⁶; s hiszem, hogy én annak élő tagja vagyok⁷ és örökké az is maradok⁸.

¹ Máté ev. 28, 20; János ev. 10, 16; 1. Kor. 11, 16; Eféz. 4, 11. 12. ² Zsolt. 2, 7. 8; Jelen. 5, 9. ³ Ésa. 44, 3—5; Róm. 10, 17. ⁴ Eféz. 4, 4. 5. 13. ⁵ János ev. 10, 27. 28; Róm. 8, 28—30; 2. Tim. 1, 9. ⁶ Máté ev. 16, 18; 1. Pét. 1, 5. ⁷ Eféz. 2, 19—22. ⁸ Zsolt. 23, 6; Róm. 8, 38. 39; 1. Kor. 1, 8. 9.

55. Kérdés. *Mit értesz „a szenteknek egységén“?*

Felelet. Először, hogy minden egyes hívő, mint tag, az Úr Jézus Krisztusnak, minden Ő javainak és ajándékainak osztályrészese¹; továbbá, hogy kiki kötelességének ismerje, hogy az Istentől nyert ajándékokat, készséggel és örömmel, a többi tagok javára és idvességére fordítsa².

¹ Róm. 8, 32; 1. Ján. 1, 3. ² Eféz. 5, 29. 30; Róm. 12, 4—6; 1. Pét. 4, 10.

56. Kérdés. *Mit hiszesz a bűnök bocsá-
natáról?*

Felelet. Hiszem, hogy Isten a Krisztus elégtételéért¹ minden bűnömről és bűnös természetemről, mellyel teljes életemben harcolnom kell², soha többé meg nem emlékezik³, hanem kegyelméből, Krisztusnak igazságával megajándékoz⁴, hogy soha többé kárhozatba ne jussak⁵.

¹ Eféz. 1, 7. ² Zsolt. 103, 3; Róm. 7, 24. 25; 8, 1. ³ Jer. 31, 34. ⁴ Róm. 3, 24. ⁵ János ev. 5, 24; Róm. 8, 33. 34.

XXII. ÚRNAPJA.

57. Kérdés. *Micsoda vigasztalásod van a test feltámadásából?*

Felelet. Az, hogy nemcsak lelkem megy ez élet után azonnal az ő Fejéhez, Krisztushoz¹, hanem testem is² Krisztus ereje által feltámasztatván³, lelkemmel ismét egyesül⁴ és Krisztus dicsőséges testéhez hasonló léssen⁵.

¹ Préd. 19, 9; Lukács ev. 23, 43; Fil. 1, 23. ² Jób 19, 25—27; 1. Kor. 15, 53. ³ János ev. 5, 28. 29; 6, 39. 40. ⁴ Ezék. 37, 5. 6. ⁵ Fil. 3, 21; 1. Kor. 15, 42—44.

58. Kérdés. *Micsoda vigasztalásod van az örök életről szóló hittételből?*

Felelet. Az, hogy miután már most is érzem szívemben az örök élet kezdetét: e halandó élet után oly tökéletes boldogságom leend, melyet szem nem látott, fül nem hallott, sem ember szíve soha meg sem gondolt, melyben Istent mindörökké magasztalni fogom.

Róm. 5, 1; 1. Kor. 2, 9; 2. Pét. 1, 3.

XXIII. ÚRNAPJA.

59. Kérdés. *Mi hasznát veszed, ha mindezt hiszed?*

Felelet. Azt, hogy Isten előtt Krisztusban megigazulok és az örök életnek örököse vagyok.

Hab. 2, 4; Róm. 1, 16; Fil. 3, 9.

60. Kérdés. *Mimódon igazulsz meg Isten előtt?*

Felelet. Egyedül a Jézus Krisztusban való igaz hit által¹, olymódon, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Istennek minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem

és azoknak csak egyikét is soha meg nem tartottam, sőt még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra²: mindazáltal Isten, minden érdemem nélkül, ingyen kegyelemből nékem ajándékozza és tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha soha semmi bűnt nem cselekedtem volna és bűnös sem voltam volna, sőt mintha mindenben olyan engedelmes lettem volna³, mint amilyen engedelmes volt énérettem Krisztus, de csak úgy, ha e jótéteményeket hívő lélekkel elfogadom.

¹ Róm. 3, 28 ; Gal. 2, 16. ² Róm. 7, 21—23.

³ Róm. 3, 24—26 ; 4, 6—8 ; 5, 9. 18. 19.

61. Kérdés. *Miért mondod, hogy egyedül a hit által igazulsz meg?*

Felelet. Nem azért, mintha hitem érdeméért volnék kedves Isten előtt, hanem azért, mert egyedül Krisztus elégtétele, igazsága és szentsége az én igazságom Isten előtt és ezt, semmi más módon el nem fogadhatom, sem sajátommá nem tehetem, hanem egyedül a hit által.

1. Kor. 1, 30 ; 1. Ján. 5, 10.

XXIV. ÚRNAPJA.

62. Kérdés. *Miért nem lehet a mi jó cselekedetünk Isten előtt való igazság, vagy annak valami része?*

Felelet. Azért, mert annak az igazságnak, mely Isten ítélőszéke előtt megállhat, teljesen tökéletesnek és az Isten törvényével megegyezőnek kell lenni¹. Ámde a mi legjobb cselekedeteink is, ez életben mind tökéletlenek és bűnökkel vannak beszennyezve².

¹ 5. Móz. 27, 26; Jak. 2, 10. ² Zsolt. 130, 3; Jak. 3, 2; 1. Ján. 1, 8.

63. Kérdés. *De hát a mi jó cselekedeteinknek nincsen semmi érdemök, holott Isten azokat, mind e földi, mind a jövő életben megjutalmazza?*

Felelet. Ez a megjutalmazás nem a mi érdemünkért, hanem kegyelemből történik.

Lukács ev. 17, 10; Róm. 11, 36.

64. Kérdés. *Nem teszi-e könnyelműekké és istentelenné ez a tudomány az embereket?*

Felelet. Nem ; mert lehetetlen, hogy azok, akik igaz hit által Krisztusba oltattak, háládatosság gyümölcset ne teremjék.

Máté ev. 7, 18 ; János ev. 15, 5 ; Róm. 8, 14.

A sákramentomokról.

XXV. ÚRNAPJA.

65. Kérdés. *Mivel egyedül a hit tesz Krisztusnak és minden Ő jótéteményének részeseivé, ugyan honnan származik ez a hit ?*

Felelet. A Szentlélektől, aki azt az evangyéliom hirdetése által szívünkben felgerjeszti¹ és a sákramentomokkal való élés által megerősíti².

János ev. 3, 5 ; Eféz. 2, 8. ² Máté ev. 28, 19. 20 ; Róm. 10, 17.

66. Kérdés. *Micsodák a sákramentomok ?*

Felelet. Látható szent jegyek és pecséttek, melyeket Isten a végre szerzett, hogy Ő az ezekkel való élés által, az evangyéliom ígértét velünk annál inkább megértesse és megpecsételje ; tudniillik, hogy Ő, Krisztusnak a keresztfán való egyetlenegy áldozatjáért, ingyen kegyelemből, bün-

bocsánatot és örök életet ajándékoz mi-
nénkünk.

Róm. 4, 11; Ap. Csel. 2, 38; 1. Kor.
11, 23.

67. Kérdés. *Arra valók-e tehát az íge és a sákramentumok, hogy hitünket Krisztusnak keresztján történt áldozatjára, mint idvességünk egyedüli alapjára irányozzák?*

Felelet. Igen; mert a Szentlélek az evangyéliomban tanítja, a sákramentumok által pedig megerősíti, hogy a mi teljes idvességünk, Krisztusnak a keresztján érettünk történt egyetlenegy áldozatjában van.

Róm. 6, 3; Gal. 3, 26. 27; 1. Kor. 5, 7.

68. Kérdés. *Hány sákramentumot szerzett Krisztus az újszövetségben?*

Felelet. Kettőt, úgymint a szent keresztséget és az úri szent vacsorát.

Máté ev. 28, 19. 1. Kor. 11, 23—25.

A szent keresztségről.

XXVI. ÚRNAPJA.

69. Kérdés. *Mimódon emlékeztet és biztosít téged Isten a szent keresztségben*

a felől, hogy Krisztus keresztfán való egyetlenegy áldozatja néked javadra szolgál?

Felelet. Olymódon, hogy a vízzel való külső leöntést maga Krisztus szerzette és egyúttal azt ígérte, hogy az Ő vére és Lelke, az én lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnömet, oly bizonyosan lemossa, mint amilyen bizonyosan leviszi a test tisztátalanságát a víz, amellyel megmosakodom.

1. Pét. 3, 21 ; Tit. 3, 5.

70. Kérdés. *Mit jelent a Krisztus vérével és Lelkével való megmosatás?*

Felelet. Jelenti, hogy Istentől bűnbocsánatot nyerünk ingyen kegyelemből, a Krisztus véérért, amelyet Ő, keresztfán való áldozatjában érettünk kiontott¹. Továbbá jelenti, hogy a Szentlélek megújít és a Krisztus tagjává szentel bennünket, hogy hovatovább meghaljunk a bűnek és istenfélő, feddhetetlen életet éljünk².

¹ Zsid. 12, 24 ; Jelen. 1, 5. ² Kol. 2, 12.

71. Kérdés. *Hol ígérte Krisztus, hogy Ő minket vérével és Lelkével oly bizonyosan megmos, mint ahogy a keresztség vize megmos bennünket?*

Felelet. A keresztség szerzettetése alkalomával, midőn így szólott: Elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevébe. Aki hiend és megkeresztelkedik, idvezül; aki pedig nem hiend, elkárhozik. (Mát. 28, 19. Márk 16, 15. 16.)

Ez az ígélet a szentírásban ismételve előfordul, midőn az Írás a keresztséget újjászületés fürdőjének és a bűnök elmosásának nevezi. (Tit. 3, 5. Ap. Csel. 22, 16.)

XXVII. ÚRNAPJA.

72. Kérdés. *Tehát a vízzel való keresztelés annyi, mint a bűnök elmosása?*

Felelet. Nem; mert egyedül a Jézus Krisztus vére és a Szentlélek tisztít meg minket minden bűntől.

1. Kor. 6, 11; 1. Ján. 1, 7.

73. Kérdés. *Miért nevezi hát a Szentlélek a keresztséget újjászületés fürdőjének és a bűnök elmosásának?*

Felelet. Isten nem valami nagy ok nélkül szól ekképpen. Ugyanis, nemcsak

arra akar ezzel tanítani minket, hogy miképpen a test tisztátalanságát a víz, akképpen a mi bűneinket a Krisztus vére és Lelke mossa le: sőt inkább emez isteni zálog és jegy által bizonyossá tesz a felől, hogy mi bűneinkből lelkiképpen oly bizonynyal megtisztulunk, amiképpen a látható vízzel magunkat megmossuk.

Gal. 3, 27; Jelen. 1, 5; 7, 14.

74. Kérdés. *Meg kell-e keresztelni a kisdedeket is?*

Felelet. Meg; mert miután ők is éppen úgy Isten szövetségéhez és anyaszentegyházához tartoznak, mint az idősek¹, s mivel Isten a Krisztus vére által a bűnökből való váltságot és a hitet munkáló Szentlelket, nekik is éppen úgy ígéri, mint az idős embereknek²: ennél fogva a keresztség, mint a szövetség jegye által, a keresztyén anyaszentegyházba őket is be kell avatni és a hitetlenek gyermekeitől meg kell különböztetni³, amint ez, az ószövetségben a körülmetélkedés által történt⁴, melynek helyébe Krisztus az újszövetségben a keresztséget szerzette.

¹ Móz. 17, 7. ² Márk. ev. 10, 14. 16; Ap. Csel. 2, 38. 39; 10, 47. ³ Ap. Csel. 10, 48; 16, 3. 15; 1. Kor. 1, 16; Eféz. 5, 25. 26. ⁴ 1. Móz. 17, 12. 13.

Az Úr szent vacsorájáról.

XXVIII. ÚRNAPJA.

75. Kérdés. *Mi emlékeztet és tesz bizonyossá téged az úrvacsorában a felől, hogy Krisztus keresztfán történt egyetlenegy áldozatjában és minden Ő javaiban néked is részed van?*

Felelet. Az, hogy Krisztus nékem és minden hívőnek megparancsolta, hogy igyam ama megtöretett kenyérből és igyam ama pohárból az Ő emlékezetére. E mellett azt ígérte, először: hogy az Ő teste a keresztfán énérettem oly bizonynyal megáldoztatott és megtöretett, vére pedig kiontatott, amiképpen szemeimmel látom, hogy az Úrnak szolgálja a kenyeret részemre megtöri és a poharat nékem nyújtja. Továbbá, hogy Ő az én lelkemet, a maga megtöretett testével és kiontatott vérével, oly bizonyosan táplálja az örök életre, amiképpen én az Úr szolgálójának kezéből az Úrnak kenyerét és poharát, mint a Krisztus testének és vérének velem közölt bizonyos jegyeit elfogadom és testi szájjal magamhoz veszem.

1. Kor. 11, 23. köv. versek.

76. Kérdés. *Mit tesz Krisztus megfeszített testét enni és kiontott vérét inni?*

Felelet. Nem csupán azt teszi, hogy Krisztus szenvedését és halálát hívó lélekkel elfogadjuk és ezáltal bűnbocsánatot és örök életet nyerjünk¹, hanem ezenkívül azt is, hogy a Krisztusban és bennünk is lakozó Szentlélek által az Ő drágalátos testével mindinkább-inkább olymódon egyesüljünk², hogy mi — ámbár Ő a mennyekben van, mi pedig e földön vagyunk, mindazáltal — testéből való test és csontjaiból való csont legyünk³, s miként testünk tagjai egy lélektől, úgy mi is mindenkoron egy ugyanazon Szentlélektől nyerjünk örök életet s bennünket egy ugyanazon Szentlélek igazgasson⁴.

¹ János ev. 6, 35. 50. 54. ² 1. Kor. 12, 13; János ev. 6, 56; 1. Kor. 10, 16. ³ Eféz. 5, 30. ⁴ Róm. 8, 9. 11.

77. Kérdés. *Hol ígérte Krisztus, hogy Ő a hívőket testével és vérével akképpen táplálja, amiképpen ők a megszegett kenyérből esznek s a pohárból isznak?*

Felelet. Az úrvacsora szerzettetési ígében, melyek a következők:

„A mi Urunk Jézus Krisztus azon az éjtszakán, melyen elárultaték, vette

a kenyeret és hálákat adván megtörte és ezt mondotta: Vegyétek, egyétek! Ez az én testem, mely tiérettetek megtöretik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlatosképpen a pohárt is vette, minekutána vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz új testamentom az én vérem által; ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre. Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.“ 1. Kor. 11, 23—25.

Ezt az ígéretet ismételten előhozza Pál apostol, így szólván: „A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megszegünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-e? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan; mert mindnyájan az egy kenyérből részese-dünk.

1. Kor. 10, 16—17.

XXIX. ÚRNAPJA.

78. Kérdés. *Az úrvacsorában a kenyér és bor Krisztus valóságos testévé és vérévé lesz-e?*

Felelet. Nem¹; sőt miként a kereszt-ségben lévő víz nem változik át Krisztus vérévé, sem a bűnöket el nem mossa, hanem ama dolgoknak pusztán isteni jegye és záloga²: éppen úgy a szent kenyér az úrvacsorában nem maga a Krisztus teste³, nohá azt a sákramentomok használati módja szerint Krisztus testének nevezzük⁴.

¹ Máté ev. 26, 29. ² Máté ev. 3, 11.
³ 1. Kor. 10, 11. ⁴ 2. Móz. 12, 11; Tit. 3, 5;
 1. Pét. 3, 21.

79. Kérdés. *Miért nevezi hát Krisztus a kenyeret az Ő testének és a poharat az Ő vérének, vagyis az Ő vére által való újszövetségnek? és Pál apostol ugyanazt miért nevezi a Jézus Krisztus teste és vére velünk való közlésének?*

Felelet. Nagy oka van annak, hogy Krisztus így szól. Ő ugyanis nemcsak arra tanít ezáltal bennünket, hogy valamint a kenyér és a bor táplálják földi életünket, éppen úgy az Ő megfeszített teste és ki-ontatott vére lelkünknek valóságos étele és itala az örök életre¹: hanem sokkal inkább arra tanít, hogy ezen látható jeggyel és záloggal, bizonyosokká tesz a felől, hogy mi a Szentlélek munkája

által oly bizonnyal részesei leszünk az Ő valóságos testének és vérének, mint amily bizonyosan e szent jegyeket az Ő emlékezetére testi szánkba vesszük²; továbbá, hogy az Ő szenvedése és engedelmissége oly bizonnyal a miénk, mintha csak mi magunk szenvedtünk volna a bűnért s tetünk volna eleget³.

¹ János ev. 6, 55. ² 1. Kor. 10, 16. 17-
³ Róm. 5, 19.

XXX. ÚRNAPJA.

80. Kérdés. *Mi különbség van az Úrvacsorája és a római katolikus mise között?*

Felelet. Az úrvacsora arról tesz nekünk bizonyosságot, hogy minden mi bűneink tökéletesen megbocsáttatnak a Jézus Krisztus amaz egyetlenegy áldozatjáért, melyet Ő maga a keresztfán egyszer véghezvitt¹; és hogy mi a Szentlélek által Krisztusba oltatunk², aki most a maga valóságos testével a mennyekben az Atya jobbán van³ és azt akarja, hogy ott imádjuk Őt⁴. A mise ellenben azt tanítja, hogy az élők és a holtak bűnei nem bocsáttatnak meg a Krisztus szenvedéséért, ha csak érettök Krisztus, a misemondó papok

által naponként is meg nem áldoztatik; és hogy Krisztus a kenyérnek és bornak színe alatt testileg jelen van és ezért ezekben kell Őt imádni⁵. E szerint a mise alapján véve nem egyéb, mint a Jézus Krisztus egyetlenegy áldozatának és szenvedésének megtagadása és kárhozatos bálványimádás.

¹ Zsid. 9, 12; 10, 10—12; János ev. 19, 30; Máté ev. 26, 28. ² 1. Kor. 6, 17; 12, 13. ³ Kol. 3, 1; Zsid. 1, 3. ⁴ János ev. 20, 17. ⁵ Fil. 3, 20.

81. Kérdés. *Kik járulhatnak az Úr asztalához?*

Felelet. Azok, akik bűneik miatt bánkódnak¹, mindazáltal bíznak abban, hogy bűneik meg vannak bocsátva s más egyéb gyarlóságuk a Krisztus szenvedése és halála által be van fedezve²; egyszerűen kívánják is, hogy mindinkább-inkább erősödjenek a hitben és jobbuljanak a keresztyéni életben³. A meg nem térők ellenben, valamint a képmutatók, kárhozatot esznek és isznak önnön magoknak⁴.

¹ 1. Kor. 11, 28. ² Máté ev. 11, 28; 2. Kor. 13, 5. ³ Máté ev. 11, 29. ⁴ 1. Kor. 11, 29.

82. Kérdés. *Bocsáthatók-e az Úr asztalához azok is, akik vallástételökkel és életökkel*

azt bizonyítják; hogy hitetlenek és istentelenek?

Felelet. Nem¹; mert ez az Istennek szövetségét sértené és az Ő haragját felgerjesztené az egész gyülekezetre². Annakokáért a keresztyén gyülekezetnek kötelessége, hogy az ilyeneket Krisztus és az apostolok rendelése szerint, a mennyország kulcsaival élván, kebeléből mindaddig kizárja, amíg életüket meg nem jobbitják³.

¹ 1. Kor. 10, 21. ² Péld. 15, 8. ³ Máté ev. 18, 15—17; 2. Thess. 3, 6. 14. 15.

XXXI. ÚRNAPJA.

83. Kérdés. *Mik a mennyország kulcsai?*

Felelet. A szent evangéliom hirdetése és a keresztyén egyházi fegyelem, melyekkel a mennyország a hívóknak megnyitottik, a hitetlenek előtt pedig bezáratik.

Máté ev. 16, 19; 18, 18; János ev. 20, 22. 23.

84. Kérdés. *Mimódon nyílik meg és mimódon zárul be a mennyország az evangéliom hirdetése által?*

Felelet. Olymódon, hogy Krisztus parancsolatjából minden egyes hívőnek hirdetik és nyilvánosan bizonyosságot tesznek a felől, hogy Isten nekik, a Krisztus érdeméért, minden bűneiket valósággal megbocsátja, valahányszor az evangyéliom ígéretét igaz hittel elfogadják¹; viszont minden hitetlennek és képmutatónak azt hirdetik, hogy Isten haragja és az örök kárhozat mindaddig rajtok marad, amíg meg nem térnek². Ezen evangyéliomi bizonyosságtétel szerint ítél Isten, úgy a jelen, mint a jövőendő életben³.

¹ Ap. Csel. 13, 38. 39; Máté ev. 11, 28; Ezék. 33, 11. ² Ján. 3, 36; 8, 24; Máté ev. 3, 7. 8. ³ Róm. 2, 16.

85. Kérdés. *Mimódon nyílik meg és mimódon zárul be a mennyország a keresztyén egyházi fegyelem által?*

Felelet. Olymódon, hogy Krisztus parancsolatjából azok, akik a keresztyén névvel nem keresztyén tudományt vallanak¹ s nem keresztyén módon élnek²: miután néhány ízben atyafiságosan intést kaptak és tévelygéseikkel, vagy bűneikkel fel nem hagynak: az egyháznak, vagy az egyház által a végett megbízottaknak bejelentetnek³. És ha ezek intésére sem

hajtanak semmit: ezek kirekesztik őket a szent sákramentomoktól való eltiltással a keresztyén gyülekezetből, Isten pedig kizárja őket a Krisztus országából⁴. De viszont, ha valóságos megjobbulást ígérnek és mutatnak fel, mint Krisztusnak és az egyháznak tagjai ismét visszafogadtatnak⁵.

¹ Róm. 16, 17. ² 1. Kor. 5, 11, 13; Tit. 3, 10; 2. Ján. 10, 11. ³ Máté ev. 18, 15—17. ⁴ 1. Tim. 1, 20. ⁵ 2. Kor. 2, 6—8; 2. Tim. 2, 25. 26.

HARMADIK RÉSZ.

A háládatosságról.

XXXII. ÚRNAPJA.

86. Kérdés. *Mivel nyomorúságunkból minden érdemünk nélkül, kegyelemből Krisztus által szabadulunk meg, miért kell hát jót cselekednünk?*

Felelet. Azért, mert Krisztus, miután vérével minket megváltott¹, egyszersmind szent Lelke által meg is újít minket az Ő képére a végből, hogy egész életünkkel Isten iránt való háládatosságunkat az Ő jótéteményeiért megmutassuk és Őt dicsőítsük². Ezenkívül azért is kell jót cselekednünk, hogy a mi hitünk felől annak gyümölcseiből mi magunk is bizonyosak legyünk³ és istenfélő életünkkel felebarátainkat is megnyerjük a Krisztusnak⁴.

¹ 1. Kor. 1, 30 ; Tit. 2, 14. ² 5. Móz. 32, 6 ; 1. Pét. 2, 9. ³ Jak. 2, 18 ; 1. Ján. 2, 3. 4. ⁴ 1. Pét. 3, 1. 2.

87. Kérdés. *Nem idvezülhetnek-e tehát azok, akik háládatlan és bűnben megátalkodott életökből Istenhez meg nem térnek?*

Felelet. Semmiképpen nem ; mert mi-ként az írás mondja : sem a szemérmet-lenek, sem a bálványimádók, sem a paráz-nák, sem a lopók, sem a telhetetlenek, sem a részegesek, sem a szitkozódók, sem a ragadozók és az effélék nem örökölhetik Isten országát.

1. Kor. 6, 9. 10 ; Eféz. 5, 5.

XXXIII. ÚRNAPJA.

88. Kérdés. *Miből áll az igazi bün-bánat, vagyis az embernek megtérése ?*

Felelet. Az ó ember meghalásából és az új ember feltámadásából.

Eféz. 4, 22—24 ; Ésa. 1, 16. 17.

89. Kérdés. *Mi az ó ember meghalása ?*

Felelet. Az, hogy szívből bánkódjunk bűneinken és azokat hovatovább gyűlöl-jük és kerüljük.

Jóel 2, 12. 13 ; Róm. 12, 9 ; 2. Kor. 7, 10.

90. Kérdés. *Mi az új ember feltámadása ?*

Felelet. Istenben való lelki öröm Krisz-tus által¹ és az, hogy készséggel és szeretet-tel Isten akarata szerint éljünk, s ma-

gunkat minden jó cselekedetben gyakoroljuk².

¹ Neh. 8, 10 ; Zsolt. 51, 10. ² Zsolt. 119, 167 ; Róm. 6, 13 ; 7, 22.

91. Kérdés. *Melyek azok a jócselekedetek ?*

Felelet. Csakis azok, amelyek igaz hitből, Isten törvénye szerint, az Ő dicsőségére történnek¹ és nem azok, amelyek a mi vélekedésünkön, avagy emberi rendelkezésen alapulnak².

¹ Róm. 14, 23 ; 1. Tim. 1, 5. ² Ezék. 20, 19 ; Máté ev. 5, 16 ; 15, 9.

92. Kérdés. *Melyik az Isten törvénye ?*

Felelet. Meg van írva Mózes második könyve 20. részében és ötödik könyve 5. részében ekképpen :

Isten szólá mindezeket az ígéket:

I. Parancsolat. Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről, a szolgálat házából. Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.

II. Parancsolat. Ne csinálj magadnak faragott képet és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy alant a földön, vagy a föld alatt a vizekben vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr, a te Istened, féltónszerető Isten vagyok, aki megbüntettem az atyák vétékét a fiakban, harmad- és negyedízíglén azokban, akik engem gyűlölnék. De irgalmasságot cselekszem ezerízíglén azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják.

III. Parancsolat. Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd, mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az Ő nevét hiába felveszi.

IV. Parancsolat. Megemlékezzél a szombatnapról, hogy azt megszenteljed. Hat napon át munkálkodjál és végezd minden dolgot; de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se te, se fiad, se leányod, se szolgálóleányod, se barmod, se a te jövevényed, aki a te kapuidon belől van. Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját és megszentelé azt.

V. *Parancsolat.* Tiszteljed atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ád tenéked.

VI. *Parancsolat.* Ne ölj.

VII. *Parancsolat.* Ne paráználkodjál.

VIII. *Parancsolat.* Ne lopj.

IX. *Parancsolat.* Ne mondj a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.

X. *Parancsolat.* Ne kívánjad a te felebarátodnak házát, ne kívánjad a te felebarátodnak feleségét, se szolgálóját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát és semmit, ami a te felebarátodé.

XXXIV. ÚRNAPJA.

93. Kérdés. *Mimódon osztatnak el ezek a parancsolatok?*

Felelet. Két táblára; melyek közül az első tábla négy parancsolatban arra tanít, miképpen kell magunkat viselnünk Isten iránt; a második tábla pedig hat parancsolatban felebarátaink iránt való kötelességeinket adja előnkbe.

5. Móz. 10, 3. 4; Máté ev. 22, 37—40.

94. Kérdés. *Mit kíván Isten az első parancsolatban?*

Felelet. Azt, hogy valamint lelkem idvességét szeretem, éppen olyan szorgalmasan eltávoztassak és kerüljek minden bálványozást¹, varázslást², babonáskodást³, szenteknek vagy más teremtményeknek segítségül hívását⁴. Az egyetlenegy igaz Istent pedig igazán megismerjem⁵, egyedül csak Őbenne bízzam⁶, teljes alázatossággal⁷ és béketűrőssel minden jót egyedül Őtőle várjak⁸ és Őt teljes szívből szeressem⁹, féljem¹⁰ és tiszteljem¹¹; úgyannyira, hogy minden teremtett dolgok nélkül el legyek inkább, semhogy csak a legkisebb részben is az Ő akarata ellen cselekedjem.

¹ Zsolt. 81, 10; 1. Kor. 6, 9. ² 3. Móz. 19, 31; Ésa. 8, 19. 20. ³ 5. Móz. 18, 10—12; Márk 7, 4. ⁴ Jelen. 19, 10; Ap. Csel. 10, 25. 26; 5. Móz. 4, 15. 19. ⁵ Máté ev. 4, 10; János ev. 17, 3; Jer. 9, 24. ⁶ Jer. 17, 5. 7. ⁷ Ésa. 57, 15; 1. Pét. 5, 5. ⁸ Lukács ev. 21, 19; Zsid. 10, 36; Jak. 1, 17. ⁹ 5. Móz. 6, 5; 10, 12. ¹⁰ Zsolt. 34, 10; Préd. 12, 15. ¹¹ Malak. 1, 6; Ap. Csel. 5, 29.

95. Kérdés. *Micsoda a bálványozás?*

Felelet. Az, ha az ember az igaz Isten helyett, aki magát ígéjében kijelentette,

avagy Ő mellette, valami mást képzél vagy tart, amibe a bizodalját helyezi.

Máté ev. 6, 24 ; Kol. 3, 5 ; 1. Pét. 4, 3.

XXXV. ÚRNAPJA.

96. Kérdés. *Mit kíván Isten a második parancsolatban ?*

Felelet. Azt, hogy Istent semmi módon ki ne ábrázoljuk, se másképpen ne tiszteljük, hanem csak úgy, amint ígében parancsolta.

5. Móz. 4, 23. 24 ; 12, 32 ; Máté ev. 15, 9 ; Róm. 1, 22. 23.

97. Kérdés. *Hát semmiféle képet sem szabad csinálni ?*

Felelet. Istent nem lehet és nem szabad semmimódon kiábrázolni¹ ; a teremtmények pedig noha kiábrázolhatók² : mindazáltal megtiltja Isten, hogy az ember azokról képeket csináljon, vagy tartson a végből, hogy akár azokat magukat, akár azok által Istent tisztelje³.

¹ 5. Móz. 4, 12. 15—18 ; Ésa. 40, 18. 25 ; Ap. Csel. 17, 29. ² 2. Móz. 35, 30. 31. ³ 5. Móz. 7, 5 ; 27, 15 ; Zsolt. 97, 7 ; 3. Móz. 26, 1.

98. Kérdés. *Meg lehet-e tehát tűrni a templomokban a képeket, hogy azok a tudatlan népnek könyvek gyanánt szolgáljanak?*

Felelet. Nem; mert ne legyünk mi bölcsebbek Istennél, aki az Ő keresztyén anyaszentegyházát nem néma bálványképekkel, hanem ígéjének élő hirdetésével akarja tanítani.

Jer. 10, 8; Hab. 2, 18—19; Zak. 10, 2; Lukács ev. 16, 29; Róm. 10, 17; 2. Tim. 3, 16. 17.

XXXVI. ÚRNAPJA.

99. Kérdés. *Mit kíván Isten a harmadik parancsolatban?*

Felelet. Azt, hogy Istennek nevét nemcsak átkozódással,¹ vagy hamis esküvés-sel², de még szükségtelen esküdözéssel³ se káromoljuk, vagy tiszteletlenül ne említsük, sem magunkat ily rettenetes bűnökben akár elhallgatással, akár ráfigyeléssel részesekké ne tegyük⁴. Egyszóval, hogy Isten szent nevét félelemmel és mély tisztelettel említsük⁵ a végből, hogy Őrá igazán vallást tegyünk⁶, Őt segítségül hívjuk⁷ és minden szavunkkal és cselekedetünkkel magasztaljuk⁸.

¹ 3. Móz. 24, 15. 16. ² 3. Móz. 19, 12.
³ 3. Móz. 5, 4. 5; Máté ev. 5, 34—36. ⁴ 3. Móz.

5, 1. ⁵ Malak. 4, 2 ; 1. Pét. 4, 11. ⁶ 1. Pét. 3, 15; Máté ev. 10, 32. 33. ⁷ Zsolt. 50, 15 ; 91, 15. ⁸ Kol. 3, 17 ; 1. Kor. 10, 31.

100. Kérdés. *Oly nagy bűn-e Isten nevének átkozódással, vagy esküdözéssel való szidalmazása, hogy Isten haragja még azok ellen is felgerjed, akik azt, amennyire tőlük telik, meg nem tiltják, vagy meg nem akadályozzák ?*

Felelet. Bizonyára felette nagy bűn ; mert nincs is nagyobb bűn, mely ellen Istennek haragja inkább felgerjedne, mint az Ő nevének káromlása ; annakokáért meg is parancsolta, hogy e bűnnek büntetése halál legyen.

3. Móz. 5, 1 ; 24, 15. 16.

XXXVII. ÚRNAPJA.

101. Kérdés. *Esküdhetik-e valaki keresztyén módon az Isten nevére ?*

Felelet. Igenis ; ha azt az alattvalóktól a polgári hatóság¹, vagy valami szükség követeli, hogy ezáltal hitelünket és igazságunkat, Isten dicsőségére és felebarátaink javára fenntartsuk és biztosítsuk². Mert az ilyen esküvés Isten ígében alapul³

és ez okból azt a hívek mind az ó-, mind az újszövetségben valósággal gyakorolták is⁴.

¹ 2. Móz. 22, 9—11. ² 5. Móz. 10, 20 ; Józ. 9, 19. ³ Ésa. 45, 23 ; Zsid. 6, 16. ⁴ 1. Móz. 21, 23—31 ; 31, 53 ; 1. Sám. 24, 22. 23 ; Róm. 9, 1.

102. Kérdés. *Szabad-é a szentekre vagy más teremtményekre esküdni ?*

Felelet. Nem szabad ; mert az igaz esküvés Istennek segítségül hívása¹, hogy Ő, mint a szíveknek egyedüli vizsgálója², tegyen bizonyosságot az igazságról és büntessen meg engem, ha én hamisan esküszöm. Ily tisztességadás nem illet meg egy teremtményt sem.³

¹ 2. Kor. 1, 23. ² 1. Kir. 8, 39. ³ Ésa. 63, 16.

XXXVIII. ÚRNAPJA.

103. Kérdés. *Mit kíván Isten a negyedik parancsolatban ?*

Felelet. Először azt, hogy az ígehirdetés és az iskolák fennmaradjanak¹ és én, különösen ünnepnapon az Isten gyülekezetébe szorgalmasan eljárjak², hogy Isten ígétét hallgassam³, a szent sákramento-

mokkal éljek⁴, az Urat nyilvánosan segítségül hívjam⁵ és keresztyénhez illően alalmaznom⁶. Továbbá, hogy gonosz cselekedeteimmel életemnek minden idejében felhagyjak⁷, engedvén az Úrnak; hogy szent Lelke által bennem munkálkodjék⁸ és ekképpen az örökké tartó szombatot már e földi életben elkezdjem⁹.

¹ 5. Móz. 12, 19 ; 1. Kor. 9, 14 ; Gal. 6, 6.

² Zsid. 10, 25. ³ Préd. 5, 1 ; Lukács ev. 4, 15. 16. 22. 31. 32 ; Ap. Csel. 13, 14—16. 42—44. és 15, 21. ⁴ Ap. Csel. 20, 7. ⁵ Zsolt. 68, 27 ; Ap. Csel. 1, 14. ⁶ 1. Kor. 16, 2. ⁷ Ésa. 58, 13. 14. ⁸ 2. Móz. 31, 13. ⁹ Ésa. 66, 23 ; Zsid. 4, 9—11.

XXXIX. ÚRNAPJA.

104. Kérdés. *Mit kíván Isten az ötödik parancsolatban ?*

Felelet. Azt, hogy atyám, anyám és minden előljárom iránt teljes tisztelettel, szeretettel és hűséggel viseltessem s magamat mindennemű jó oktatásnak és büntetésnek, illő engedelmességgel alávessem, ezenkívül az ő gyengeségeik iránt türelmes legyek, mivel Isten minket az ő kezök által akar vezérelni.

Malak. 1, 6 ; Eféz. 6, 1—3 ; Péld. 1, 8 ; 6, 20—22 ; 15, 5 ; 28, 24 ; 30, 17. ³ 1. Tim. 5, 17 ;

Zsid. 13, 17 ; 1. Thess. 5, 12. 13. 1. Pét. 2, 17 ;
Róm. 13, 1—7 ; 3. Móz. 19, 32 ; Tit. 2, 9. 10 ;
Kol. 3, 22 ; 1. Pét. 2, 18. 19.

XL. ÚRNAPJA.

105. Kérdés. *Mit kíván Isten a hatodik parancsolatban ?*

Felelet. Azt, hogy felebarátomat sem gondolatban, sem szóval, vagy magaviseletemmel, annál kevésbé cselekedetemmel, sem magam, sem mások által, bosszúsággal ne illessem¹, ne gyűlöljem, meg ne sértsem, vagy meg ne öljem² ; sőt inkább minden bosszúvágyat keblemből kiirtsak³, saját magamnak kárt ne okozzak, vagy könnyelműen veszedelembe ne rohanjak⁴. Ez okból van a polgári hatóságnak is az a hatalma, hogy a gyilkosságot megakadályozza⁵.

¹ Zak. 8, 17 ; Máté ev. 5, 22 ; Eféz. 4, 31.

² 4. Móz. 35, 16—18. ³ Zsolt 15, 1—3 ; 3. Móz. 19, 17. 18. ⁴ Eféz. 5, 29. ⁵ Róm. 13, 4.

106. Kérdés. *Ez a parancsolat csak a gyilkosságot tiltja-e meg ?*

Felelet. Nem csak azt ; hanem a gyilkosság megtiltása által arra tanít Isten bennünket, hogy Ő a gyilkosságnak még a

gyökerét is, úgymint : az irigységet¹, gyűlöletet², haragot³, bosszúvágyat⁴ gyűlöli és hogy Ő mindezt alattomos gyilkosságnak tartja⁵.

¹ 1. Móz. 37, 4. 11. 18 ; Gal. 5, 26. ² Péld. 10, 12. ³ Jak. 1, 19. ⁴ Róm. 12, 19. ⁵ 1. Ján. 3, 15 ; Máté ev. 5, 2.

107. Kérdés. *De ugyan elég-e az, ha felebarátunkat az említett módon meg nem öljük ?*

Felelet. Nem elég ; mert midőn Isten az irigységet, gyűlöletet és haragot kárhoztatja, ezzel azt kívánja, hogy felebarátunkat szeressük mint magunkat ; iránta türelemmel, békességgel, szelídséggel, könnyörületességgel és szívességgel viseltesünk, kárát tőlünk telhetőleg elhárítsuk és még ellenségeinkkel is jót tegyünk.

3. Móz. 19, 18 ; Kol. 3, 12—15 ; Eféz. 4, 1—3 ; Ésa. 58, 7 ; Péld. 24, 11 ; Máté ev. 5, 44. 45 ; Róm. 12, 20.

XLI. ÚRNAPJA.

108. Kérdés. *Mi a hetedik parancsolat értelme ?*

Felelet. Az, hogy Isten mindennemű tisztátalanságot megátkozott, tehát azt

mi is szívünk szerint megvessük és szep-
lőtlen tisztaságban, éljünk, úgy a szent
házaséletben, mint azon kívül.

Eféz. 5, 3 ; 1. Thess. 4, 3. 4 ; 1. Kor. 7, 9.

109. Kérdés. *Csak házasságtörést és más
efféle rút dolgot tilt-e meg Isten e parancso-
latban ?*

Felelet. Minthogy testünk és lelkünk
egyaránt a Szentlélek temploma, ez okból
Isten azt akarja, hogy mindkettőt tisztán
és szentül őrizzük meg. Annakokáért meg-
tilt minden szemérmetlen magaviseletet,
szavakat, gondolatokat és gonosz kíván-
ságot és mindazt, ami az embert arra inge-
relhetné.

1. Kor. 6, 18—20 ; Eféz. 4, 17. 19. 20.

XLII. ÚRNAPJA.

110. Kérdés. *Mit tilt meg Isten a
nyolcadik parancsolatban ?*

Felelet. Nemcsak a lopást és rablást
tiltja meg, amit a polgári hatóság büntet¹,
de lopásnak nevezi mindazt a gonosz cse-
lekedetet és tervet is, amely által felebará-
tunk tulajdonát akár erőszakkal, akár az

igazság látszata alatt magunkhoz ragadni szándékozunk², mint például hamis súly és csalárd mérték, hitvány árúcikk, hamis pénz, vagy uzsora által, vagy bármi más módon, amit Isten megtiltott³. Ehhez számítandó még mindenféle fösvénység⁴ és Isten ajándékainak hiábavaló eltékozása is⁵.

¹ 3. Móz. 19, 11. 13 ; 1. Kor. 6, 10. ² Lukács ev. 3, 14 ; Ezék. 18, 12. 13. ³ 1. Thess. 4, 6 ; 3. Móz. 19, 35. 36 ; 5. Móz. 25, 13. 15 ; Zsolt. 15, 5 ; Jer. 22, 13. ⁴ Lukács ev. 12, 15. ⁵ Ján. 6, 12 ; Péld. 23, 20. 21. 29. 30.

111. Kérdés. *Mit kíván Isten e parancsolatban ?*

Felelet. Azt, hogy felebarátom hasznát tőlem telhetőleg előmozdítsam ; vele úgy cselekedjem, amint akarnám, hogy mások velem cselekedjenek és hűségesen dolgozzam, hogy a szűkölködőn szükségében segíteni tudjak.

1. Pét. 4, 10 ; Fil. 2, 4 ; Máté ev. 7, 12 ; Eféz. 4, 28 ; Zsid. 13, 16.

XLIII. ÚRNAPJA.

112. Kérdés. *Mit kíván a kilencedik parancsolat ?*

Felelet. Azt, hogy senki ellen hamis tanúbizonyságot ne mondjak, senki szavait el ne csavarjam, rágalmazó és mást gyalázó ne legyek, senkit kihallgatás nélkül és könnyelműen ne kárhoztassak, hanem kerüljek mindenféle hazugságot és csalárd-ságot, mint az ördögnek saját műveit, hacsak Isten haragját magamra vonni nem akarom. Törvényes és minden más eljárásomban az igazságot kedveljem, őszintén kimondjam és valljam és felebarátom becsületét és jóhírnevét tehetségem szerint oltalmazom és előmozdít-sam.

2. Móz. 23, 1 ; Péld. 19, 5 ; 4, 24 ; 3. Móz. 19, 16 ; Jak. 4, 11 ; Tit. 3, 2 ; János ev. 7, 50. 51 ; Lukács ev. 6, 37 ; 3. Móz. 19, 11 ; Róm. 3, 13 ; Zsolt. 5, 7 ; Zak. 8, 16. 19 ; Péld. 12, 16. 18 ; Eféz. 4, 25 ; 1. Sám. 16, 18 ; 19, 4.

XLIV. ÚRNAPJA.

113. Kérdés. *Mit tilt meg a tizedik parancsolat ?*

Felelet. Azt, hogy soha még a legcsekélyebb kívánság, vagy gondolat se támadjon fel szívünkben, Istennek egy parancsolata ellen sem ; hanem minden

bűnt mindenkor teljes szívből gyűlöljünk, ellenben minden igazságot kedveljünk.

Róm. 7, 7 ; Máté ev. 15, 19 ; Gal. 5, 24 ; Zsolt. 119, 104 ; Róm. 7, 22 ; Máté ev. 5, 48.

114. Kérdés. *Megtarthatják-e tökéletesen mindezeket a parancsolatokat azok, akik Istenhez megtértek?*

Felelet. Nem ; amennyiben még a legkegyesebb emberek is, míg e földön élnek, az engedelmességnek csak csekély részét teljesítik¹, ámde úgy, hogy komoly elhatározással elkezdenek élni Istennek nemcsak némely, hanem minden parancsolata szerint².

¹ Préd. 7, 20 ; Jak. 3, 2 ; 1. Ján. 1, 8 ; Jób 9, 1—3 ; Zsolt. 19, 13 ; Fil. 3, 13. ² Zsolt. 119, 60. 106. 127. 128 ; Róm. 7, 22 ; Fil. 3, 14.

115. Kérdés. *Miért hirdetteti tehát Isten oly szigorúan a tíz parancsolatot, ha azokat ez életben senki sem tarthatja meg?*

Felelet. Először azért, hogy bűnös természetünket egész életünkben minél inkább megismerjük és annál nagyobb vágyódással kívánjuk bűneinknek bocsánatát és a Krisztusban való igazságot¹. Továbbá, hogy szünetlenül azon legyünk és Istenhez az Ő szent Lelkének kegyel-

méért esedezzünk, hogy mind inkább-
inkább Isten képére és hasonlatosságára
megújuljunk², míglen egykor e földi élet
után a tökéletesség végcélját elérjük³.

¹ Róm. 3, 20 ; 4, 15 ; 5, 13. 20 ; 10, 3. 4 ;
Máté ev. 11, 28. ² 5. Móz. 31, 11—13 ; Zsolt.
119, 4. 5. 33—36 ; Róm. 12, 2. ³ 1. Kor. 13,
9. 10 ; 1. Ján. 3, 2.

Az imádkozásról.

XLV. ÚRNAPJA.

116. Kérdés. *Miért szükséges a keresz-
tyéneknek imádkozni ?*

Felelet. Azért, mert ez a legfőbb része
annak a háládatosságnak, melyet Isten
tőlünk kíván¹. Továbbá, mert Isten az Ő
kegyelmét és szent Lelkét csakis azokkal
közli, akik ezt Őtőle őszinte fohászkodás-
ban szünetlenül kérik² és ezért néki hálát
adnak³.

¹ Zsolt. 50, 14. 15. ² 5. Móz. 4, 29 ; Máté
ev. 7, 7 ; Lukács ev. 11, 13 ; Jak. 1, 5. 6. ³ Zsolt.
50, 23 ; Zsid. 13, 15.

117. Kérdés. *Mi szükséges az olyan
imádsághoz, amelyet Isten kedvel és meg-
hallgat ?*

Felelet. Először az, hogy egyedül az egy igaz Istenhez, aki magát nekünk ígéjében kijelentette, könyörögjünk szívből mindazért, aminek a kérését Ő nekünk megparancsolta¹. Másodszor, hogy szükségünket és nyomorúságunkat teljes valójában megismerjük, hogy az Ő felséges színe előtt magunkat megalázzuk². Harmadszor, hogy szilárd bizonyosságunk legyen a felől, hogy Ő a mi imádságunkat, noha érdemetlenek vagyunk reá : mégis az Úr Jézus Krisztusért bizonyosan meghallgatja, amiképpen nekünk ígéjében megígérte³.

¹ Zsolt. 81, 10 ; Máté ev. 4, 10 ; 1. Ján. 5, 14 ; Siralm. 3, 41 ; Zsolt. 145, 18. ² Lukács ev. 18, 13 ; 15, 17. 19 ; Esdr. 9, 6. ³ Dán. 9, 17. 18 ; Eféz. 3, 12 ; Zsid. 10, 19. 22 ; János ev. 14, 13 ; 15, 17 ; 16, 23.

118. Kérdés. *Mit kérjünk Istentől imádságainkban ?*

Felelet. Minden lelki¹ és testi² szükségünk kielégítését, amit Urunk Jézus Krisztus abban az imádságban foglalt egybe, amelyre Ő maga tanított minket³.

¹ Máté ev. 6, 33. ² Zak. 10, 1. ³ Máté ev. 6, 9—13 ; Lukács ev. 11, 2—4.

119. Kérdés. *Melyik az az imádság?*

Felelet. *Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben! Szenteltessék meg a Te neved;*

Jöjjön el a Te országod;

Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.

A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;

És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek;

És ne vígy minket kísértetbe; de szabaddíts meg minket a gonosztól.

Mert Tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

XLVI. ÚRNAPJA.

120. Kérdés. *Miért parancsolta Krisztus, hogy Istent így szólítsuk meg: „Mi Atyánk“?*

Felelet. Azért, hogy mindjárt az imádságunk kezdetén felébressze bennünk az Isten iránt való gyermeki félelmet és bizodalmat, aminek a mi imádkozásunk alapjának kell lenni¹; tudniillik, hogy Isten a Krisztus által Atyánkká lett² és

amit Tőle hittel kérünk, sokkal inkább megadja nekünk, mint szüleink, akik pedig a földi jókat tőlünk meg nem tagadják³.

¹ Ésa. 65, 15—17 ; 66, 2 ; Lukács ev. 11, 11 ; Jak. 1, 6—9. ² Ján. 1, 12 ; Eféz. 1, 5. 6. ³ Máté ev. 7, 11 ; Zsolt. 103, 13 ; Ésa. 49, 15. 16.

121. Kérdés. *Miért teszed hozzá ezt : „Ki vagy a mennyekben“ ?*

Felelet. Azért, hogy Isten szent Felségéről semmit — ami földi — ne gondoljunk¹ és minden lelki-testi szükségünk kielégítését az Ő mindenhatóságától várjuk².

¹ 1. Kir. 8, 27 ; Ap. Csel. 17, 24. 25.
² 2. Krón. 20, 6.

XLVII. ÚRNAPJA.

122. Kérdés. *Mi az első kérdés ?*

Felelet. „Szenteltessék meg a Te neved.“ Azaz : adjad, hogy Téged igazán megismerjünk¹ és minden munkáidban, melyekben világol a Te mindenhatóságod², bölcseséged³, jóságod⁴, igazságod⁵, könyörületességed⁶ és igaz voltod⁷ : Téged tiszteljük, dicsőítsünk és magasztaljunk⁸.

Ezenkívül egész életünket, gondolatainkat, beszédeinket és tetteinket oda irányozzuk, hogy a Te nevedet mi miattunk szidalom ne érje, sőt inkább szálljon reá dicséret és dicsőség⁹.

¹ Eféz. 1, 16. 17. ² 5. Móz. 3, 24; Róm. 1, 19. 20. ³ Zsolt. 104, 24. ⁴ Zsolt. 25, 10; 136, 1—3. ⁵ Dán. 9, 14. ⁶ Zsolt. 103, 8. ⁷ Zsolt. 36, 6; 111, 7. ⁸ Zsolt. 51, 17. ⁹ Zsolt. 31, 4; Máté ev. 5, 16.

XLVIII. ÚRNAPJA.

123. Kérdés. *Mi a második kérdés?*

Felelet. „Jöjjön el a Te országod!” Azaz: igazgass úgy minket igéddel és Lelkeddal, hogy mindinkább-inkább engedelmeskedjünk Néked¹; tartsd fenn és növeljed anyaszentegyházadat² és semmisítsd meg az ördögnek munkáit³ s minden hatalmat, amely Ellened feltámad⁴ és minden gonosz tervet, mely a Te szent igéd ellen lesz⁵; míglen a Te tökéletes országod eljövend⁶, amelyben Te leszel minden mindenkben⁷.

¹ Zsolt. 25, 4. 5; 143, 10. ² Zsolt. 51, 20; Zsolt. 122, 6. 7. ³ Róm. 16, 20. ⁴ Zsolt. 129, 5. ⁵ Zsolt. 83, 4—6. 17. ⁶ Jelen. 22, 17. 20. ⁷ 1. Kor. 15, 24. 28.

XLIX. ÚRNAPJA.

124. Kérdés. *Mi a harmadik kérdés?*

Felelet. „Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.“ Azaz : adjad, hogy mi és minden ember, saját akaratunkat megtagadjuk és a Te egyedül jó akaratodnak minden ellentmondás nélkül engedelmeskedjünk¹; hogy így mindenki tisztét és hivatását oly készséggel és híven betöltse, mint az angyalok a mennyben².

¹ Zsolt. 141, 4. ² Zsolt. 119, 33—35. 133 ; Ap. Csel. 21, 14 ; Róm. 12, 11 ; Jelen. 3, 16. 19.
³ Zsolt. 103, 20. 21.

L. ÚRNAPJA.

125. Kérdés. *Mi a negyedik kérdés?*

Felelet. „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!“ Azaz : teljesítsd be minden életszükségünket¹, hogy ez által megismerjük, hogy minden jónak egyedüli forrása Te vagy² és áldásod nélkül sem gondoskodásunk és munkánk, sem adományaid nem gyarapodnak³, ez okból bizo-

dalmunkat minden teremtménytől elvönjuk és egyedül Benned vessük⁴.

¹ Zsolt. 85, 13; 145, 15. 16; Péld. 30, 7. 8. ² Zsolt. 65, 3; Ap. Csel. 14, 15. 17. ³ 5. Móz. 8, 3; Zsolt. 127, 1. 2; Péld. 10, 22; Ágg. 1, 6. ⁴ Zsolt. 55, 23; 62, 9. 11; 146, 3—7; 1. Tim. 6, 17.

LI. ÚRNAPJA.

126. Kérdés. *Mi az ötödik kérdés?*

Felelet. „És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek!“ Azaz: a Krisztus véérért ne számítsd be nekünk szegény bűnösöknek a mi vétkeinket, sem a folyvást bennünk levő gonoszt¹; amiképpen mi is érezzük szívünkben kegyelmednek bizonyosságát, melynélfogva erősen föltettük magunkban, hogy felebarátainknak szívünk szerint megbocsátunk².

¹ Máté ev. 26, 28; Róm. 4, 7. 8; 7, 23—25; Zsolt. 25, 7; 51, 3—11. ² Máté ev. 18, 35; Lukács ev. 11, 4.

LII. ÚRNAPJA.

127. Kérdés. *Mi a hatodik kérdés?*

Felelet. „És ne vígy minket kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosz-

tól!“ Azaz : mivel mi, magunkban oly gyarlók vagyunk, hogy egy szempillantásig sem állhatunk meg¹, ezenkívül még a mi esküdt ellenségeink, az ördög, a világ² és saját testünk³ szünetlenül ostromolnak bennünket : Te tarts meg és erősíts szent Lelkednek erejével⁴, hogy ellenségeinknek szilárdan ellenállhassunk és e lelki tusakodásban el ne essünk⁵, míglen végre teljes diadalmat nyerünk⁶.

¹ Máté ev. 26, 41 ; Róm. 8, 26 ; János ev. 15, 5. ² 1. Pét. 5, 8 ; Lukács ev. 22, 31. 32 ; Eféz. 6, 12 ; Péld. 1, 10 ; János ev. 15, 19 ; 1. Ján. 2, 15. 16. ³ Gal. 5, 17 ; Jak. 1, 14. ⁴ 2. Kor. 12, 8. 9 ; Eféz. 3, 14. 16. ⁵ Eféz. 6, 10. 11. 13. ⁶ Róm. 16, 20 ; 1. Thess. 5, 23.

128. Kérdés. *Miképpen rekeszted be ezt az imádságot ?*

Felelet. „Mert Tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké.“ Azaz : mindezt azért kérjük Tőled hogy Te, mint a mi királyunk és mindenek felett hatalommal bíró Felség, nekünk minden jót meg akarsz adni és meg is adhatsz ; és hogy ez által nem mi reánk, hanem a Te szent nevedre térjen örök dicsőség!

Zsolt. 5, 3 ; 115, 1 ; 2. Krón. 20, 6 ; 1. Krón. 29, 11. 12 ; Ésa. 37, 20 ; Dán. 9, 19.

129. Kérdés. *Mit jelent ez a szócika : „ámen“ ?*

Felelet. Az „ámen“ ezt jelenti : „igazán, bizonynal, úgy legyen“ ; mert Isten az én imádságomat sokkal bizonyosabban meghallgatja, mint azt én szívemben elgondolom és kívánom.

2. Kor. 1, 20.

*

Eféz. 3, 20. 21 : **Annak, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megeselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük, vagy elgondoljuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint : Annak legyen dicsőség az anyaszentegyházban, a Krisztus Jézusban, nemzetségről nemzetségre örökkön örökké. Ámen !**

Tartalom.

Lapszám

A heidelbergi káté alapgondolata.

I. Úrnapja, 1—2. kérdés 5

LSÓ RÉSZ.

Az ember nyomorúságáról.

II—IV. Úrnapja, 3—11. kérdés 7

MÁSODIK RÉSZ.

Az ember megváltásáról.

V—VIII. Úrnapja, 12—25. kérdés 11

Az Atya Istenről.

IX—X. Úrnapja, 26—28. kérdés 16

A Fiú Istenről.

XI—XIX. Úrnapja, 29—52. kérdés 18

A Szentlélek Istenről.

XX—XXIV. Úrnapja, 53—64. kérdés . . . 29

A Sákramentomokról.

Általában :

XXV. Úrnapja, 65—68. kérdés 35

A szent keresztségről.

XXVI—XXVII. Úrnapja, 69—74. kérdés 36

Az Úr szent vacsorájáról.

XXVIII—XXXI. Úrnapja, 75—85. kérdés 40

HARMADIK RÉSZ.**A háládatosságról.**XXXII—XLIV. Úrnapja, 86—115. kérdés,
melyek közül a 92—113. a *tíz parancso-*
latról szól 49**Az imádkozásról.**

XLV—LII. Úrnapja, 116—129. kérdés .. 66

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR

13245 / 1958

**Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református
egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1941—3049.**